

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Vztah mezi lidským, institucionálním a sociálním kapitálem a ekonomickou výkonností na příkladu evropských regionů

Autor práce: Bc. Vít Chudý

1. Obsah práce

Cíle, výzkumné otázky, hypotézy (*přiměřenost cílů, geografický charakter a relevance cílů, teoretické podložení hypotéz aj.*)

Předložená diplomová práce si klade za cíl popsat a vyhodnotit vztahy mezi lidským, institucionálním a sociálním kapitálem a zhodnotit jejich vliv na ekonomickou výkonnost na příkladu evropských regionů. Tento cíl autor rozpracovává do 3 širších výzkumných otázek a k nim přiřazeným hypotézám.

Téma práce, resp. její cíl rezonuje v odborné literatuře již desítky let. Ačkoli se nejedná o téma výsostně geografické (z minulosti zde máme studie ekonomů, tak sociologů – viz „pionýrská“ publikace Putnam et al. 1993), má jednoznačně geografický charakter tím, že je v práci hodnocena regionální diferenciací vybraných kapitálů a jejich vlivu na ekonomickou výkonnost evropských regionů.

Výzkumné otázky jsou relevantní a určitě cíl práce rozpracovávají. Problém však vidím, když jdeme o úroveň níže, u jednotlivých hypotéz. Zde čtenář musí hodně zpozornět, aby porozuměl všem předpokladům/premisám, které autor v práci ověřuje. Tím mám na mysli to, že jsou, podle mého názoru, zbytečně dlouhé a nevyplývá z nich jasný „message“, i když se autor snaží relevantním způsobem vysvětlit, z čeho hypotézy vycházejí s vazbou na odbornou literaturu.

Práce s literaturou (*teoretické ukotvení práce, diskuse a kritické zhodnocení literatury aj.*)

Seznam literatury čítá desítky prací s převahou zahraničních titulů, což je v případě tématu práce spíše očekávané. Nicméně, rozsah a různorodost zdrojů je potřeba vypíchnout. Stejně tak kapitoly týkající se teoretického ukotvení jednotlivých kapitálů. Na druhou stranu, co v této části patrně není rozpracováno dostatečně je hlubší diskuse literatury týkající se přístupů k měření, použitých dat, výsledků – reg. diferenciací, vztahy mezi kapitály navzájem a jejich vlivem na ekonomickou výkonnost (viz s. 27-28 – nicméně, takovýchto pasáží bych očekával skutečně více).

Metodika práce (*vhodnost aplikovaných metod, kvalita a vhodnost použitých dat aj.*)

Hodnotná část práce, ke které nemám zásadní připomínky. Podrobně je diskutován výběr charakteristik lidského, institucionálního, sociálního kapitálu a ekonomické výkonnosti, a zejména použitých metod, kde je potřeba ocenit jejich různorodost (použití korelační analýzy, vícenásobné lineární regrese, faktorové analýzy, geograficky vážené regrese) a zároveň logickou provázanost a posloupnost ve smyslu jejich aplikace pro účely dané práce. Autor prokázal, že se všemi použitými metodami, resp. problémy a úskalími jejich aplikace,

se dostatečně seznámil, což např. dokazuje na příkladu diskuse multikolinearity dat, VIF, atd. Tím se dostávám k jednomu problému, kterým je kvalita a nesourodost dat – různá časová období sběru dat, konstrukce charakteristik na základě kombinace primárních a sekundárních dat. To se týká, z mého pohledu na základě studia těchto konceptů a mé zkušenosti, zejména úrovně měření institucionálního a sociálního kapitálu.

Analytická část práce (*správnost a interpretace výsledků, detailnost, struktura a provázanost analýzy*)

V této části práce je potřeba ocenit autorovu všeobecnou znalost, kterou si pomáhá při interpretaci výsledků, kdy se neopírá jen o závěry jiných studií, ale provádí interpretaci skutečně vlastní. Jedná se tedy o kapitolu, která je exkurzem do, v první řadě ekonomie a historie, ale také politologie a sociologie napříč evropskými regiony. Detailně je analyzovány regionální diferenciace evropských regionů, a to na standardní úrovni NUTS II. Kvantitativní výsledky na základě použití jednotlivých metod jsou podrobně komentovány s přesahem do metodiky práce.

Závěry práce (*odpovědi na výzkumné otázky, zasazení závěrů do širšího kontextu výzkumu aj.*)

Závěr práce obsahuje odpovědi na výzkumné otázky, resp. hypotézy. V případě regionů NUTS II byla prokázána výrazná regionální diferenciace z pohledu úrovně jednotlivých druhů kapitálů (v nejvyspělejších evropských regionech je zaznamenán rozvinutý lidský, institucionální i sociální kapitál). Dále byla prokázána pozitivní souvislost mezi kapitály a jejich vlivem na ekonomickou výkonnost. Z hlediska souvislostí mezi jednotlivými kapitály prokázal autor především významnou a pozitivní souvislost mezi sociálním a institucionálním kapitálem.

2. Formální náležitosti práce (zatrhněte Vaši volbu)

Formální úprava: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Stylistická úroveň: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Citační úroveň: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Komentář (*vč. kvality grafiky, (ne)přiměřenosti délky práce aj.*)

K formálním náležitostem práce nemám zásadní připomínky. Délka práce (149 s. vč. příloh) je možná už „za hranou“, autor se nicméně podrobně věnoval interpretaci výsledků v kapitolách 4 a 5, a rozsah práce navýšily četné kartogramy v příloze. Ze stylistického hlediska je práce napsána velmi dobře. Vypíchnu jednu formulaci, o které si nejsem jist, zda je správně (přechod ze s. 32 na s. 33) – „...úroveň sociálního kapitálu je ve skandinávských zemích a Finsku vysoká...“ – Finsko není považováno za skandinávskou zemi?

3. Souhrn

Celkové zhodnocení práce (*vč. přínosů práce, provázanosti teoretické a analytické části aj.*)

Souhrnné hodnocení práce kolegy Chudého je z mého pohledu kladné. Nemám úplně aktuální informace, ale vždy při zpracování DP na KSGRR převažovala témata, která se týkala území Česka,

proto je potřeba zdůraznit autorovu kuráž zpracovat téma mimo naše hranice. Další výzvou určitě bylo to, že koncepty lidského, sociálního a institucionálního kapitálu jsou relativně složité a vždy je při jejich aplikaci nutné být si vědom všech souvisejících problémů (široké spektrum definic, forem, různorodost názorů na jejich měření). Z tohoto pohledu je danou diplomovou prací nutné vnímat jako relevantní příspěvek k prohloubení teoreticko-metodologické diskuse a zejména pochopní vlivu těchto konceptů na ekonomickou výkonost (na příkladu evropských regionů).

Předloženou práci **doporučuji / nedoporučuji** k obhajobě. (zatrhněte Vaši volbu)

Otázky k obhajobě

1. Operacionalizace sociálního kapitálu na základě dat z ESS 2020 – z jaké definice sociálního kapitálu autor vycházel, k jakým přístupům se přiklání, jaké aspekty (sociální síť, důvěra, normy a hodnoty) sociálního kapitálu přebíral pro vlastní operacionalizaci?; je obsah ESS 2020 (6 základních okruhů) pro tyto účely dostačující, neobsahuje spíše okruhy, které se sociálním kapitálem nesoúvisí (změna klimatu, identita,...)?
2. Pokud bychom se přesunuli na úroveň Česka, existují/zná/seznámil se autor s obdobnými studiemi, které řeší předmětné téma, popř. k jakým autoři došli k závěrům, jsou porovnatelné se zjištěními autora – souvislost kapitálů, reg. diferenciací, vliv na ekonomickou výkonost, atd.?
3. Jakým směrem by se dalo, podle autora, téma práce dále rozpracovávat – hlubší rozpracování na úrovni NUTS III, zaměření se jen na jeden typ kapitálu?

Datum: 8. 9. 2020

Autor posudku: Dr. Pileček

Podpis:

